

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות

לשכת היועץ המשפטי
תמוז תשמ"ד
יולי 1984

תקנון אתיקה מקצועית לעובדי הוראה

א. חובות יסוד של עובד הוראה

1. עובד הוראה ישמור על כבוד מקצוע ההוראה ויימנע מכל מעשה או מחדל העלול לפגוע בכבוד המקצוע ובטוהר העבודה החינוכית.
2. עובד הוראה ימלא את חובותיו המקצועיות – פדגוגיות, כשהוא מונחה בכל שלבי עבודתו על ידי מטרות החינוך כפי שהן מוגדרות בחוק חינוך ממלכתי, תשי"ג – 1953.
3. עובד הוראה יפעל במסגרת הסמכויות והחובות המקצועיות, הנקבעות מפעם לפעם, לגבי נושאי התפקידים השונים על ידי משרד החינוך והתרבות, בתיאום עם המוסדות המוסמכים של ארגוני המורים היציגים.
4. עובד הוראה ינהג בכבוד ובנאמנות כלפי תלמידיו, כלפי הוריהם, כלפי עמיתיו למקצוע וכלפי מוסד החינוך שבו הוא מועסק, כשלנגד עיניו טובת החינוך בלבד.
5. עובד הוראה יימנע מלתמוך בהצטרפות למקצוע ההוראה של אדם המוכר לו כבלתי מתאים מבחינת הכשרתו או שאינו ראוי לכך מטעמים רלוונטיים אחרים.
6. עובד הוראה ישתמש בחומרי ההוראה שברשותו ובמקורות הספרות וממצאי המחקר המדעי והחינוכי שהוא מביא לפני עמיתיו ותלמידיו ביושר אינטלקטואלי ובאיזון מרבי.
7. עובד הוראה ישקוד בהתמדה על העלאת כושרו המקצועי והפדגוגי ועל פיתוח יוזמה חינוכית במקצועות שהוא מלמד, בתחומי הפעולות הפדגוגיות במוסד, תוך כדי שמירה על חובותיו הפרופסיונאליות והאתיות.
8. א. עובד הוראה יקפיד על דיוק בזמנים שנקבעו לעבודתו ולפעולות החינוכיות בבית-הספר או מחוצה לו.
ב. עובד הוראה יקפיד על החזרת עבודתו, מבחנים, ומבדקים שקיבל לידיו, מוקדם ככל האפשר, לתלמידיו או לממונים עליו.

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות

9. עובד הוראה ימנע מלנצל לרעה חופשת מחלה או חופשת השתלמות או כל חופשה אחרת שהוענקה לו.

10. עובד הוראה ימנע מכל פעילות או עיסוק שאינם הולמים את כבוד המקצוע.

ב. חובות המורה כלפי תלמידיו:

1. מורה יימנע מכל הפליה שהיא, לטובה או לרעה, של תלמיד או קבוצת תלמידים מטעמי לאום, דת, גזע, מין, מוצא או השקפה פוליטית או מטעם אחר כלשהו.

2. מורה יימנע מכל פגיעה שהיא בכבודו של תלמיד או בייחוד התרבותי המאפיין אותו.

3. מורה יימנע מהלבנת פני תלמיד או קבוצת תלמידים.

4. מורה יכבד זכותו של כל תלמיד לקבל מידע מהימן על מצבו בלימודים ובחברה אם במישרין ואם באמצעות הוריו או אפוטרופסו.

5. א. מורה חייב בשמירת סודיות המידע שהגיע לידי תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו על התלמיד, הוריו או משפחתו בכלל, בכל תחום שהוא, ואין הוא רשאי למסור מידע שהגיע לידי בתוקף עבודתו החינוכית, אלא לאנשים ולמוסדות המוסמכים בלבד.

ב. בעיות פרטיות ומשפחתיות של תלמיד לא ישמשו נושא לדיון שאינו מתחייב מן הצורך החינוכי בין מורה לבין עמיתיו למקצוע.

6. מורה יימצא עם תלמידיו במסיבות מצוקה או סכנה משותפת בשעת מילוי תפקידו, וייעשה כפי יכולתו לשלום תלמידיו ולביטחונם.

7. מורה יגן על תלמיד או קבוצת תלמידים הנתונים להשגחתו מפני עלבון או פגיעה מצד תלמיד או קבוצת תלמידים.

8. מורה לא יקבל מתלמיד או מקבוצת תלמידים, מהורה או מהורים מתנה הניתנת לו בצורה אינדיווידואלית כפיצוי על עבודתו החינוכית, מעבר לביטויי הוקרה סמליים.

9. לא ינצל מורה תלמיד או קבוצת תלמידים לשם קבלת טובת הנאה חומרית, גלויה או סמויה.

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות

10. א. לא ייתן מורה שיעורים פרטיים בשכר לתלמיד או לתלמידים בכיתתו.
- ב. לתלמידי המוסד החינוכי שבו הוא מועסק יוכל המורה לתת שיעורים פרטיים בשכר לפי בקשת הנחל המוסד ובהתאם להסדר שהוא באחריות בית הספר.
11. לא ימליץ מורה, מנהל או מפקח לפני תלמיד או תלמידים שבהשגחתו, שבהנהלתו או שבפיקוחו, על רכישת ספרי לימוד, ספרי עזר או מכשירי עזר לימודיים אחרים, אם כרוכה בדבר תועלת חומרית לעצמו או לבני משפחתו, אלא באישורה בכתב של המועצה הפדגוגית של המוסד שבו הוא משמש כמורה, כמנהל או כמפקח, והממונים על המחבר, הכול על פי העניין.
12. המורה יונחה במתן הערכותיו וציוניו על ידי שיקולים מקצועיים ועל ידי מצפונו החינוכי בלבד.
13. לא ישתמש מורה בביטויים עולבים כלפי מדינת ישראל וסמליה או בביטויים שיש בהם כדי לפגוע בדת, עדה, וגזע, או קבוצה אתנית כלשהיא.
14. לא ישתמש מורה במעמדו כמורה לשם הפעלת לחץ פוליטי או השפעה מפלגתית על תלמידיו.
15. לא יקיים מורה עם תלמיד יחסים אישיים קרובים מדי, כל אימת שהיחסים הללו חורגים מעבר למקובל.

ג. חובות מורה כלפי עמיתיו למקצוע

1. מורה ישקוד על שיתוף פעולה עם עמיתיו למקצוע, במישור המקצועי-פדגוגי, לקידום העבודה החינוכית במוסד.
2. מורה יסייע בקליטתם ובהשתלבותם של מורים חדשים בבית הספר.
3. מורה יימנע מפגיעה ברבים בכתב ובע"פ בשמו או בכבודו של עמית למקצוע.
4. מורה יימנע מפגיעה בכבוד המוסד בו הוא מועסק או בכבוד מערכת החינוך בכללותה.
5. מורה יימנע מלהביא לידיעת הרבים פרטים אישיים אינטימיים הנוגעים לעמית למקצוע שהגיעו לידיעתו תוך כדי עבודתו במוסד, אם ממקורות פנים ואם ממקורות חוץ.

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות

6. מורה יימנע מלהשתמש במעמדו במערכת לשם הפעלת לחץ בלתי הוגן על עמיתיו למקצוע בשעת קבלת החלטות מקצועיות פדגוגיות.

ד. חובות מורה כלפי הורי – תלמידיו

1. מורה יתייחס בכבוד ובלא משוא פנים להורים של תלמידיו ללא הבדל רמת השכלה, מעמד חברתי או כלכלי, וללא הבדל לאום, דת, גזע, מין ומוצא.
2. מורה חייב בדיווח נאמן להורי תלמידיו על מצבם הלימודי והחברתי של ביניהם בבית הספר.
3. מורה חייב בשמירת סודיות מלאה על פרטים אישיים ואינטימיים מחיי ההורים או המשפחה של התלמיד, שהגיעו לידי אגב ותוך כדי עבודתו החינוכית במוסד, אלא אם כן מסירת הפרטים מתחייבת מעבודתו החינוכית.
4. מורה יימנע מהפעלת לחץ בלתי הוגן על הורים למטרה כלשהי.
5. מורה יימנע מניהול עסקים עם הורה של תלמיד, כל אימת שהדבר עלול להטיל חשד של משוא פנים והפלייה לטובה, כלפי אותו תלמיד.

ה. מוסדות לענייני אתיקה מקצועית

1. עקרונות האתיקה המקצועית הכלולים בתקנון זה, שאושרו על ידי המוסדות המוסמכים של ארגוני המורים, מחייבים את כל החברים בארגונים אלה.
2. תוקם ועדת אתיקה עליונה אשר תשמש:
  - א. לערכאת ערעורים על החלטות ועדות האתיקה המחוזיות.
  - ב. למתן פירושים לסעיפי תקנון האתיקה ולהצעות לשינויים והשלמות בתקנון זה.
3. לוועדת אתיקה עליונה יוכלו לפנות:
  - א. לעניין הערעור: הנלון והמתלונן שעניינם נדון בוועדת אתיקה מחוזית.
  - ב. למתן פירושים והצעות לשינויים והשלמות: ארגוני המורים ומשרד החינוך והתרבות.
4. תוקמנה ועדות אתיקה מחוזיות בחלוקה גיאוגרפית על פי המבנה המחוזי של משרד החינוך.
5. א. ועדת האתיקה העליונה וועדות האתיקה המחוזיות יהיו משותפות לשני ארגוני המורים ויהיו בהן גם נציגי משרד החינוך והתרבות.

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות

ב. הוועידות של ארגוני המורים, או גופים שיקבעו על ידם, יבחרו את חברי ועדת האתיקה העליונה וועדות האתיקה המחוזיות.

ג. בכל הרכב של ועדת אתיקה שתדון בעניינו של מורה, יהיה רוב לנציגי הארגון אליו משתייך המורה.

6. רשאים להתלונן לועדת אתיקה מחוזית:

- א. מורה
- ב. מוסדות ארגוני המורים
- ג. משרד החינוך והתרבות
- ד. רשות החינוך המקומית באמצעות מנהל המחלקה לחינוך
- ה. בעלות על מוסד חינוך
- ו. ועד ההורים הארצי, בעצמו או על פי תלונת הוראה שהופנתה אליו.

7. הסמכויות של ועדות האתיקה המחוזיות תהיינה לדון בכל טענה על הפרת כלל מכללי האתיקה המוניים בתקנון זה.

8. מורה שהוגשה לגביו תלונה והוזמן על ידי ועדת אתיקה חייב להופיע בפניה. מורה שלא הופיע בפני הוועדה, תהיה הוועדה מוסמכת לדון בעניינו שלא בפניו ולהטיל עליו אחד האמצעים המנויים להלן.

9. ועדת אתיקה מחוזית רשאית להחליט בדבר האמצעים כדלהלן:

- א. אזהרה
- ב. נזיפה
- ג. הוצאה או השעיה מארגון המורים שאליו משתייך המורה
- ד. המלצה למשרד החינוך ו/או לבעלות על מוסד החינוך על הרחקת המורה ממקצוע ההוראה
- ה. פרסום החלטה, כולה או מקצתה, בציון שמו של המורה או ללא ציון שמו.

10. ועדת האתיקה העליונה תקבע את סדרי הדיון בפניה ובפני ועדות האתיקה המחוזיות.

11. שינויים בתקנון האתיקה חייבים באישור של רוב מיוחס של חברי מועצות ארגוני המורים.